

**Notitie 2015.344.01-04:
Oplegnotitie spuitzone
Wickenburghseweg 't Goy
gemeente Houten**

Berg en Terblijt, 29 augustus 2016

1. Inleiding

In opdracht van Buro SRO is door Windmill Milieu en Management een onderzoek uitgevoerd naar spuitcirkels¹ in het kader van de ontwikkeling van het plan 'Ten Goye'. Het plan omvat de nieuwbouw van een woning. Het woon- en leefklimaat ter plaatse van het beoogde bouwplan is beoordeeld vanwege de aanwezigheid van agrarische percelen in de omgeving. Het gebruik van de percelen is beschouwd waarbij beoordeeld is of eventuele drift afkomstig van het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen het toekomstige woon- en leefklimaat onaanvaardbaar aantast. Voor de beoordeling van de te respecteren afstand tussen de beoogde woonbestemming en aanwezige agrarische percelen is gebruik gemaakt van voorhanden onderzoek van 'Plant Research International' van de Wageningen Universiteit (PRI). In het rapport van Windmill d.d. 29 augustus 2016 wordt geconcludeerd dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en dat daarmee geen belemmering bestaat voor de realisatie van het plan.

2. Aanleiding oplegnotitie

Recentelijk heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan (kenmerk 201402301/3/R3, 30 maart 2016) met betrekking tot een spuitzone onderzoek eveneens gelegen in de gemeente Houten. Het betreffende spuitzone onderzoek (kenmerk 21520158.R01c, 18 mei 2015) is opgesteld door SPA ingenieurs (SPA) en eveneens gebaseerd op voorhanden onderzoek van 'Plant Research International' van de Wageningen Universiteit. Nu de Raad van State het onderzoek van SPA, dat qua opzet vergelijkbaar is aan het onderzoek van Windmill, niet accepteert als een voldoende onderbouwing, rijst de vraag of het door Windmill overlegde rapport de toets der kritiek zal doorstaan.

Overigens heeft de Raad van State na de uitspraak van 30 maart 2016 op 4 mei 2016 uitspraak in een andere zaak gedaan, waarbij ze op basis van dezelfde systematiek wel een aanpassing van de spuitzone van 50 naar 10 meter accepteren (kenmerk 201506413/1/R2).

¹ Windmill, Onderzoek spuitcirkels ten behoeve van de locatie Wickenburghseweg 't Goy in de gemeente Houten, P2015.344.01-3, 29 augustus 2016

3. Beoordeling Raad van State

De Raad van State stelt dat voor de fruitteelt een spuitzone van 50 meter wordt gehanteerd, die in het algemeen niet als onredelijk wordt geacht. Indien hier van af wordt geweken dient dit deugdelijk gemotiveerd te worden op basis van een op de locatie toegesneden onderzoek. In het rapport van SPA wordt de afstand van 50 meter verkleind naar 10,7 meter. De Raad van State benoemd zowel tekortkomingen in het rapport van PRI als SPA. Navolgend worden de door de Raad van State benoemde tekortkomingen per rapport van beide instanties benoemd.

Tekortkomingen PRI rapportage:

- Er wordt verwezen naar (nog) niet gepubliceerd onderzoek, waardoor verificatie niet mogelijk is. Het onderzoek waarop de drift(curve) naar de lucht is gebaseerd, is alleen tijdens een workshop in 2007 gepresenteerd, hetgeen als onvoldoende basis wordt geacht. Daarmee biedt het rapport een onvoldoende deugdelijke grondslag voor het locatiespecifieke onderzoek.
(Dit betreft overigens een te repareren onvolkomenheid doormiddel van het vrijgeven van het onderzoek waar naar verwezen wordt).

Tekortkomingen onderzoek SPA:

- Er zijn aanzienlijke verschillen in maatgevende parameters die SPA hanteert voor de locatie specifieke situatie ten opzichte van het als basis gebruikte onderzoek van PRI;
- Het bespuiten van de gewassen vindt plaats tot een hoogte van 3 tot 4 meter terwijl de benodigde afscherpende haag maar 3 meter is;
- In de berekening van SPA is geen rekening gehouden met worst-case meewind omstandigheden van 5 m/s.
- De factor 10 veiligheidsmarge uit het PRI rapport is zonder nadere onderbouwing onvoldoende om de verschillen vanwege wind en hoogte van de haag te ondervangen;
- De interpolatie van de door PRI bepaalde afstanden tot een spuitzone van 10,5 meter is onvoldoende onderbouwd, met name ook omdat sprake is van een minder hoge haag;

4. Onderzoek Windmill

Dat de uitspraak van de Raad van State vragen oproept over het onderzoek van Windmill ligt voor de hand omdat het onderzoek van Windmill net als het onderzoek van SPA basisinformatie ontleend uit de publicaties van PRI. Er zijn echter wezenlijke verschillen tussen de onderzoeken van SPA en Windmill en de wijze waarop zij gebruik maken van de informatie van PRI. Navolgend worden de belangrijkste verschillen benoemd.

In het onderzoek van SPA worden uiterste grenzen opgezocht. Middels eigen interpolatie van de informatie van PRI wordt beargumenteerd dat een afstand van 10,5 meter voldoende is, terwijl de feitelijke afstand 10,7 meter bedraagt. Daarmee wordt de standaardafstand met circa 40 meter teruggedrongen en resteert een marge van 20 cm.

Het onderzoek van Windmill hanteert worst-case uitgangspunten als vertrekpunt en gaat niet over tot eigen interpolatie van de PRI onderzoeksgegevens. De beoogde woning ligt op circa 50 meter van de meest nabijgelegen fruitteelt percelen en tuin op circa 45 meter van de meest nabijgelegen fruitteelt percelen. Daarmee is sprake van een geheel andere situatie als bovenstaand beschreven. Bovendien is sprake van diverse locatiespecifieke gunstige omstandigheden die niet in het onderzoek zijn meegenomen omdat ruim voldaan werd aan de standaardafstand zoals door PRI bepaald. De aanvullend gunstige omstandigheden betreffen

de gunstige overheersende windrichting, aanplant van diverse afscherpende hagen, aanwezigheid van oppervlaktewater en aanwezigheid van afscherpende bebouwing.

5. Afstandsnormen

Al lange tijd wordt gebruik gemaakt van een standaard spuitzone van 50 meter rondom fruitteeltpercelen. Deze afstand is niet berekend of wettelijk vastgelegd, maar is wel middels vaste jurisprudentie een geaccepteerde standaard afstandsnorm geworden.

Uit de interpretaties van veldwerkonderzoek door PRI blijkt dat deze afstand zonder aanvullende maatregelen, beargumenteerd feitelijk 35 meter te bedragen. Het feit dat SPA geen achterliggend onderzoek kon overleggen in de eerder aangehaalde procedure, betekent niet dat het onderzoek van PRI onjuist is, alleen dat niet alle onderliggende data ten tijde van de beroepsprocedure kon worden overlegd². Inmiddels zijn er op Europees niveau vergoederde samenwerkingsprogramma's gericht op het tot stand brengen van een één uniforme beoordelingswijze voor de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op omwonenden. Deze ontwikkelingen worden gecoördineerd door de European Food and Safety Authority (EFSA). Hierbij vindt inbreng vanuit Nederland onder meer plaats vanuit TNO en de Wageningen Universiteit. De Europese samenwerking heeft in 2014 geleid tot de publicatie van *"Guidance on the assessment of exposure for operators, workers, resident and bystanders in risk assessment for plant protection products"*. Op basis hiervan is in Europees verband een model ontwikkeld specifiek gericht op het inzichtelijk maken van de effecten van gewasbeschermingsmiddelen bij gebruikers, werker, omstanders en omwonenden. Bij het vaststellen van de Europese Guidance is besloten om het aan de lidstaten individueel over te laten of zij de bijbehorende rekenmodule gebruiken. Het Nederlandse College voor toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (CTGB) heeft besloten om de EFSA module met ingang van 1 januari 2016 wel te gaan gebruiken. Op dit moment is echter nog geen rekenmodel gericht op effecten bij omwonenden verankerd in Nederlandse wetgeving.

Door Windmill heeft een beoordeling van diverse (Europese en niet Europese) modellen plaatsgevonden³. Opvallend is dat nagenoeg alle modellen zicht voor wat betreft omwonenden en omstanders richten op een aandachtsgebied van 0 tot 20 meter rondom (fruitteelt)percelen. Daarbuiten wordt het verblijf over het algemeen niet meer als kritisch ervaren. Dat uit de meest recente onderzoeken en modellen andere afstanden volgen dan de vuistregel van 50 meter is niet vreemd. Immers op alle fronten zijn de afgelopen jaren de regels aangescherpt; verplichten opleiding en licenties bij gebruikers, aanscherping toelatingseisen voor bestaande en nieuwe gewasbeschermingsmiddelen en aanscherping van toegestane spuittechnieken. Omdat op dit moment middels rekenmodellen onderbouwde afstanden nagenoeg niet geaccepteerd worden bij een rechterlijke toets, wordt navolgend de situatie aan de Wickenburghseweg beoordeeld op basis van de locatiespecifieke omstandigheden, de vuistregel van 50 meter en van toepassing zijnde wettelijke eisen.

6. Locatiespecifieke beoordeling

Navolgend is een afbeelding opgenomen van de beoogde woningbouwlocatie. De beoogde bestemmingswijziging naar wonen en daarmee aan te merken als gevoelige bestemming, is gesitueerd in het blauwe kader. De groene contour geeft de vijftig meter afstand aan die als vuistregel gehanteerd wordt als scheiding tussen commerciële fruitteeltpercelen en gevoelige

² Inmiddels is, na de betreffende Raad van State uitspraak, onderliggende onderzoek wel vrijgegeven en is deze onvolkomenheid te niet gedaan.

³ Beoordeelde modellen: AGDISP, AGDRIFT, PERFUME, TOPPS, BROWSE en EFSA OPEX

functies. De direct achter het perceel gelegen agrarisch perceel verliest bij de bestemmingswijziging haar functie en wordt bestemd als groenfunctie. Het oranje kader geeft de nabijgelegen fruitteeltboomgaard weer. Slechts een klein deel van de boomgaard ligt binnen 50 meter van de beoogde bestemmingswijziging. Het deel van de boomgaard dat buiten deze 50 meter ligt is niet relevant. Wel is relevant dat een groot deel van de aanplant van de boomgaard ligt binnen de teeltvrije zone van 9 meter rondom oppervlaktewater die geldt voor appel,- peren,- en overige pit- en steenvruchten (Activiteitenbesluit art. 3.80 lid 4 onder a) . In de bijlage bij deze notitie is een grotere uitsnede van de kaart gepresenteerd waaruit blijkt dat op meerdere plaatsen op het perceel binnen de teeltvrije zone is aangeplant. De teeltvrije zone geldt vanaf de insteek van een oppervlaktewaterlichaam. De insteek (overgang van horizontaal maaiveld naar beneden) is middels hoogtelijnen bepaald. De rood gekleurde contouren geven de teeltvrije zone aan.

Indien er geen sprake was van een teeltvrije zone zou de teler zonder aanvullende driftbeperkende technieken gewasbescherming kunnen toepassen. In dat geval zouden alleen de aangeplante bomen in de overlap van de groene contour met het oranje perceel binnen 50 meter van de woonbestemming liggen en daarmee mogelijk een beperking van het woon- en leefklimaat opleveren. Nu het perceel voor een substantieel deel is gelegen binnen de te respecteren teeltvrije zone, dient de teler aanvullende maatregelen te treffen zoals genoemd in art 3.80 lid 4 onder b en c van het Activiteitenbesluit.

De twee bomenrijen waarvan een deel oranje gekleurd is, betreffen de zogenaamde 'kopakker' waar volstaan zou kunnen worden met een afstand van zes meter tot een oppervlaktewater dat aan de kopse zijde van het perceel zou zijn gelegen (conform Activiteitenbesluit 3.80 lid 5). Echter aan de kopse zijde van de bomenrijen is geen oppervlaktewater gelegen. De rijen zijn parallel aan het water ingeplant. Daarmee liggen in ieder geval twee bomenrijen binnen 9 meter van de insteek van het oppervlaktewater.

Voor het bespuiten van deze rijen dient, afhankelijk van de exacte afstand tussen de buitenste bomenrij en de insteek, gebruik gemaakt te worden van maatregelen conform het Activiteitenbesluit art. 3.80 lid 4 onder b en/of c. Deze maatregel (90% driftreductie) wordt dan automatisch ook toegepast bij de bomen die zich bevinden in het oranje gekleurd deel omdat dit dezelfde rijen betreffen. Daarmee wordt ter plaatse van de enkele bomen die net binnen de 50 meter afstand zijn gelegen, gebruik gemaakt van een vergaande driftreducerende spuittechniek, waardoor onaanvaardbare drift op 45 meter niet meer zal optreden.

Daarnaast zal bij een rijsnelheid van 5 km/uur de verblijftijd in het betreffende (oranje gekleurde) gebied per keer dat gespoten wordt circa 1 minuut bedragen. Daarmee is slechts sprake van een zeer marginale bedrijfsactiviteit binnen de 50 meter die als vuistregel wordt aangehouden indien zonder maatregelen zou worden gespoten.

Bovendien worden ter plaatse van de woonbestemming nog afscherpende hagen opgericht en tonen langdurige meteogegevens⁴ aan dat de windrichting in het merendeel van de gevallen niet vanaf het betreffende deel van het fruitteeltperceel is gericht richting de beoogde woonbestemming.

Op basis van de bovenstaande overwegingen blijkt dat rekening houdend met de locatiespecifieke omstandigheden het fruitteeltperceel ten noordwesten van het bouwplan geen belemmering vormt voor de beoogde ontwikkeling.

Aan de overzijde van de Wickenburghseweg, achter de daar aanwezige woningen is nog een akkerbouwperceel gelegen, hetgeen momenteel als grasland in gebruik is en daarmee niet intensief wordt bespoten. Bovendien is het aan de overzijde van de Wickenburghseweg, op ruim 40 meter gelegen grasland, nagenoeg volledig afgeschermd door aaneengesloten (woon)bebouwing. Langdurige meteogegevens tonen aan dat de windrichting in het merendeel van de gevallen niet vanaf het graslandperceel is gericht richting de beoogde woonbestemming. Een toekomstige teeltwisseling naar fruitteelt zal niet zonder meer kunnen plaatsvinden omdat daarvoor een aanlegplicht geldt. In een dergelijk geval zijn overige bestaande veel dichterbij gelegen woningen bepalend.

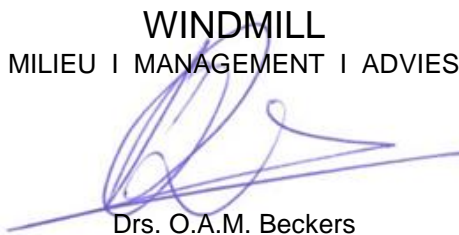
7. Samenvatting en conclusie

Het door Windmill opgestelde 'Onderzoek spuitcirkels ten behoeve van de locatie Wickenburghseweg 't Goy in de gemeente Houten, P2015.344.01-3, 29 augustus 2016' is opgesteld op basis van gepresenteerd onderzoek van PRI. Op basis daarvan is geconcludeerd dat inpassing van het plan mogelijk is omdat sprake is van een toekomstig goed woon- en leefklimaat.

Indien de beoordeling van het beoogde plan plaatsvindt op basis van de huidig regulier gehanteerde vuistregels, rekening houdend met de eisen uit het Activiteitenbesluit en de locatiespecifieke omstandigheden, wordt eveneens geconcludeerd dat sprake is van een goed woon- en leefklimaat.

De aanwezige spuitzones rondom agrarische percelen in de omgeving van het plan, geven geen aanleiding om geen medewerking te verlenen aan het beoogde plan.

WINDMILL
MILIEU | MANAGEMENT | ADVIES

Drs. O.A.M. Beckers

⁴ <https://www.knmi.nl/nederland-nu/klimatologie/grafieken/maand/windrozen>